

Malmö stad
Kommunstyrelsen

Datum

2025-05-07

Adress

August Palms Plats 1

Diarienummer

STK-2025-382

Yttrande

Till

Utbildningsdepartementet

**Remiss Utbildningsdepartementet - På språklig grund (SOU 2025:9)
(U2025/00233)**

Malmö stad ställer sig bakom förslagen i stort och anser det viktigt att stödmaterial kring förslagen tas fram nationellt. Malmö stad vill även poängtera att resurser behöver tillföras till kompetensutveckling av berörd personal såsom rektorer, lärare, studie- och yrkesvägledare och administratörer. Nedan följer synpunkter på förslag som Malmö stad vill lyfta.

Yttrande

7. Betyg i svenska och svenska som andraspråk i gymnasial utbildning

Utredningens förslag om att tydliggöra av hur betyg i svenska och svenska som andraspråk kan ingå i en elevs examen eller studiebevis, eller gymnasiebevis avseende anpassad gymnasieskola, kommer att påverka huvudmännens administrativa rutiner. Huvudmännen behöver säkerställa att de dokument som utfärdas efter slutförd utbildning uppfyller kraven i bestämmelserna. Malmö stad anser att det kommer att behövas resurser för kompetensutveckling av bland annat administratörer och studie- och yrkesvägledare.

Malmö stad delar utredningens bedömning om att betyg i grundläggande svenska som andraspråk inte skulle vara ändamålsenligt för målgruppen. Ett tydligt stödmaterial kring detta måste utarbetas nationellt. Elever kommer dock att efterfråga en bekräftelse på uppnådda kunskaper som ett godkänt betyg innebär. Utredningen argumenterar vidare att sådan bekräftelse är angelägen men den bör kunna ges på annat sätt.

8.1.1 Förslag: Nya kursplaner ska införas som riktas till nybörjare i svenska språket i grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan och sameskolan. Dessa kursplaner ska benämnas grundläggande svenska som andraspråk.

Malmö stad anser att detta är ett mycket positivt förslag då det kommer skapa möjlighet att möta de elever som förslaget riktar sig till på ett bättre sätt än vad fallet är idag. Det kan finnas en risk att skolor kommer ha svårt att lösa det nya ämnet rent organisatoriskt då det kommer ställa höga krav på skolornas organisation. Vidare kan det även medföra att den ordinarie undervisningen i svenska som andraspråk kommer

stå undan till förmån för grundläggande svenska. Det kan eventuellt också leda till att elever som blivit bedömda att ha behov av att följa kursplanen i svenska som andraspråk i ännu högre utsträckning än idag, integreras med elever som undervisas utifrån kursplanen i svenska och därmed inte får sina behov tillgodosedda på grund av att resurser i stället kommer att användas för grundläggande svenska.

Ovanstående är viktigt att ha i åtanke då det i utredningen står att rektor tenderar att fördela resurser utifrån antalet elever, precis som det kan vara med svenska som andraspråk idag. Det bör även förtydligas om beslut om grundläggande svenska ersätter motsvarande timmar i timplanen för svenska som andraspråk och svenska. Det behöver även tydliggöras om eleven kan läsa grundläggande svenska vissa timmar och svenska som andraspråk övriga timmar?

8.1.2 En tidsgräns ska införas i de obligatoriska skolformerna

Malmö stad ställer sig positiv men vill betona vikten av att tidsgränsen tillämpas med flexibilitet och att individuella behov alltid beaktas. Varje elev bör få den tid och stöd som krävs för att uppnå fullgod språkutveckling.

8.1.7 Målgrupperna för svenska som andraspråk ska ändras

Malmö stad ställer sig positiv till detta förslag. Ett stödmaterial blir kvalitativt och tydligt gällande vad det innebär att ha behov av andraspråksdidaktik och att befinna sig i andraspråksutveckling i svenska. Definitionen är viktig eftersom behovet av svenska som andraspråksundervisning blandas ihop med behov av specialpedagogiska insatser för elever som har svenska som förstaspråk. I utredningen nämns utmaningen kring vilka elever som ska behövs-bedömas. Malmö stad anser att det hade varit önskvärt med ett stöd från Skolverket.

Malmö stad vill lyfta fram att det är viktigt att relevant kartläggnings- eller stödmaterial tas fram även för annan personal som ska vägleda eleverna rätt inom de icke obligatoriska skolformerna. Malmö stad vill även betona vikten av att en elev inte följer kursplanen för grundläggande svenska som andraspråk längre än nödvändigt. Så snart eleven uppnått de kunskaper som denna kursplan syftar till att ge bör eleven i stället följa kursplanen för svenska som andraspråk. Då kommer eleven snabbare vidare i sin språkliga utveckling och kan gå vidare i utbildningssystemet. Inom det icke obligatoriska skolformerna anser Malmö stad att kontinuerlig uppföljning av språkutvecklingen bör ske även hos elever som läser svenska som andraspråk. Skolans målsättning bör vara att så många elever som möjligt ska gå vidare till undervisning i svenska. Språk och kunskapsutveckling bör vara i fokus för samtliga elever. Även svenska som andraspråk borde vara tidsbegränsat och att återkommande krav på bedömningar av elevens behov införs för att möjliggöra övergången från svenska som andraspråk till svenska.

8.1.8 Rektorn ska besluta om undervisning i svenska som andraspråk

Malmö stad vill lyfta fram att rektor och annan relevant personal behöver stöd och kompetensutveckling i detta arbete.

Malmö stad vill lyfta att det är en skillnad mellan de obligatoriska skolformerna och gymnasieskolan. Inom gymnasieskolan är det eleven själv som väljer svenskämne. Det är alltså inte rektorn som beslutar om en elevs undervisning i svenska som andraspråk eller om hur länge en elev kan läsa ämnet, vilket kommer att kräva ökade vägledningsresurser.

8.1.9 Ett kartläggningsmaterial för bedömning av en elevs behov av svenska som andraspråk ska utarbetas

Malmö stad anser att detta är ett mycket bra förslag då det är en grundförutsättning för att grundläggande svenska som andraspråk ska kunna genomföras på ett likvärdigt sätt. Det är viktigt att definitionen är tydlig av formuleringarna i vad som ska behövs bedömas (elevens behov av andraspråksdidaktik) och att kartläggningsmaterialet matchar den definitionen. Materialet måste också tas fram med behovsbedömning som sitt tydliga syfte och att inte andra material (som till exempel "Bygga svenska") används, då dessa har tagits fram utifrån andra syften.

8.2.1 Implementeringsstöd och kompetensutvecklingsinsatser i samband med införandet av kursplaner för grundläggande svenska som andraspråk

Malmö stad instämmer med bedömningen och anser att den är viktig. Det behövs gedigen kompetensutveckling i andraspråksutveckling för att kunna genomföra kvalitativa behovsbedömningar och det är idag en stor brist på behöriga lärare i svenska som andraspråk. Det är dock av stor vikt att kompetensutvecklingen motsvarar innehållet i kursplanen.

8.2.2 Undervisningstid i svenska som andraspråk för nyanlända elever

Malmö stad instämmer med denna bedömning men frågar sig samtidigt vad den faktiska skillnaden blir i jämförelse med att använda anpassad eller prioriterad timplan.

8.2.6 Granskning av undervisning för nybörjare i svenska språket

Malmö stad anser att det är viktigt att ta hänsyn till att det inte bara är nyanlända som kan vara aktuella för undervisning inom ramen för nybörjare i svenska språket. Det förekommer att elever, innan de börjar förskoleklass, inte har mött det svenska språket i någon större utsträckning och de bör då även få möjlighet att ta del av undervisning som nybörjare i svenska språket.

8.2.9 Skolsituationen för elever med grav språkstörning i olika skolformer behöver utredas

Malmö stad anser att detta är mycket viktigt och att kursplanen i svenska bör ses över. Malmö stad förutsätter att detta lyfts inom ramen för den nya läroplansutredningen.

Del 2

Modersmålsundervisning

17.3.1 Förstärkt rätt till studiehandledning på modersmål för nyanlända elever

Malmö stad instämmer i utredningens bedömning. Förslagen överensstämmer med de riktlinjer och rutiner som Malmö stads grundskolor arbetar efter idag. Tilläggas kan att i skolförordningen 5 kap 4§ regleras att "en elev ska få studiehandledning på sitt

modersmål, om eleven behöver det”, här finns inte skollagens koppling till högstadiet och inte heller till nyanlända, utan det är behovet som styr. Likvärdighet och stöd till elever som riskerar att inte nå målen bör gälla för alla oavsett ålder och skolform.

17.4.1 Stärkt tillgång till modersmålsundervisning genom nationell samordning

Malmö stad instämmer i utredningens bedömning, med tillägget att nationell samordning också borde omfatta rekommendationerna från SOU 2019:18 om att stärka och utveckla lärarförsörjningen i ämnet modersmål genom en mer flexibel grundlärarexamen, samt ändrade krav för behörighet att undervisa i ämnet modersmål. En nationell samordning bör också omfatta tillgång till läromedel i ämnet modersmål på olika språk som utgår från en svensk kontext. Vidare bör en nationell samordning också innefatta ett uppdrag till Skolverket att ta fram underlag för bedömning av grundläggande kunskaper i språket.

17.4.2 Granskning av modersmålsundervisningens kvalitet

Malmö stad instämmer i bedömningen, med tillägget att särskilt fokus bör vara huvudmannens systematiska kvalitetsarbete, granskning av och tillgång till läromedel, samt tillgång till lärare med adekvat utbildning och kompetens och huvudmannens arbete att rekrytera och planera utbildningsinsatser.

Ordförande

Katrin Stjernfeldt Jammeh

Sekreterare

Martin Ljungberg

Helena Nanne (M), Håkan Fäldt (M) och Anton Sauer (C) reserverar sig mot beslutet och avser lämna in en gemensam skriftlig reservation.

Magnus Olsson (SD) och Anders Olin (SD) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande.